

Саме з урахуванням вказаних особливих сутнісних ознак відступного сторони зобов'язання мають можливість вирішити питання про припинення правових зв'язків між собою, уникаючи можливих втрат, та у випадках, коли застосування інших підстав припинення зобов'язання з огляду на зміст зобов'язання суперечить чинному законодавству або інтересам однієї/обох сторін (наприклад, коли застосування новації або зарахування є неможливим, а прощення боргу – недоцільним тощо).

Висновок. Передання відступного за угодою сторін є самостійною підставою припинення зобов'язання. З огляду на притаманні цьому інституту особливі риси, застосування сторонами відступного є яскравим прикладом диспозитивності та реалізації принципу свободи договору як фундаментального принципу цивільного права та гнучким інструментом як ефективного врегулювання цивільно-правових відносин, так і захисту прав та законних інтересів боржника і кредитора.

Список бібліографічних посилань

1. Цивільний кодекс України : закон України від 16.01.2016 № 435-IV : у ред. від 04.11.2018 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 22.12.2018).

Одержано 30.10.2019

УДК 342.922

Сергій Анатолійович РЕЗАНОВ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри поліцейської діяльності

та публічного адміністрування факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-7429-5273>

ЩОДО ОКРЕМИХ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ В СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

У сучасних умовах реформування системи правоохоронних органів, зокрема Національної поліції, гостро стоїть питання відповідних ефективних змін під час здійснення провадження в справах про адміністративні правопорушення. Першою з проблемами в зазначеній сфері стикнулася новостворена патрульна поліція.

Відповідні зміни, які були прийняті та внесені вже в існуючі нормативно-правові акти поставили ряд проблемних питань як у теоретичній так і практичній сфері.

Так, зокрема у Кодекс України про адміністративні правопорушення внесено зміни щодо випадків, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається (стаття 258). Протокол не складається у разі вчинення адміністративних правопорушень, розгляд яких віднесено до компетенції Національної поліції, та адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксованих в автоматичному режимі, а також порушень правил зупинки, стоянки, паркування транспортних засобів, зафіксованих у режимі фотозйомки (відеозапису). У передбачених випадках уповноваженими органами (посадовими особами) на місці вчинення правопорушення виноситься постанова у справі про адміністративне правопорушення [1].

Також законодавець зауважив, якщо під час складання постанови у справі про адміністративне правопорушення особа оспорить допущене порушення і адміністративне стягнення, що на неї накладається, то уповноважена посадова особа зобов'язана скласти протокол про адміністративне правопорушення, крім випадків притягнення особи до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 185³ КУпАП, правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, у тому числі зафіксованих в автоматичному режимі, або порушень правил зупинки, стоянки, паркування транспортних засобів, зафіксованих у режимі фотозйомки (відеозапису).

У той же час Кодекс України про адміністративні правопорушення (стаття 268) закріплює права особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, де встановлено, що особа, яка притягається до адміністративної відповідальності має право: знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання; при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову по справі. Особливості розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі, та про порушення правил зупинки, стоянки, паркування транспортних засобів, зафіксовані в режимі фотозйомки (відеозапису), встановлюються ст. 279¹ – 279⁴ КУпАП.

Виходячи з цих положень, водій має право ознайомитися з доказами його вини саме на місці вчинення ймовірного правопорушення.

Вище зазначені положення закріплені також в Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі, затвердженою наказом МВС України від 07.11.2015 № 1395. А саме: у разі виявлення правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, розгляд якого віднесено до компетенції Національної поліції України,

поліцейський виносить постанову у справі про адміністративне правопорушення без складання відповідного протоколу. Під час складання протоколу особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснюються її права й обов'язки, передбачені статтею 268 КУпАП, про що робиться відмітка у протоколі [2].

Також закріплено, що розгляд справи розпочинається з представлення поліцейського, який розглядає цю справу. Поліцейський, що розглядає справу, оголошує, яка справа підлягає розгляду, хто притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснює особам, які беруть участь у розгляді справи, їх права і обов'язки. Після цього оголошується протокол про адміністративне правопорушення (якщо складення протоколу передбачається КУпАП), заслуховуються особи, які беруть участь у розгляді справи, досліджуються докази і вирішуються клопотання.

Окремо потрібно зазначити, що поліцейський оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному і об'єктивному дослідженні всіх обставин справи в їх сукупності, керуючись законом і правосвідомістю.

Таким чином, законодавець з однієї сторони, надає право поліцейському виносити постанову про притягнення до адміністративної відповідальності, і тут же зобов'язує його надати докази вини саме на місці вчинення правопорушення. Усе це ставить поліцейського у ситуацію, коли він буде зупиняти водія і притягати до відповідальності тільки у випадках наявності у нього фото-відеофіксації цього правопорушення, яку він зможе надати для ознайомлення правопорушнику.

Ще більше вказані невідповідності розширює Постанова Верховного Суду України від 15.03.2019 року за справою № 686/11314/17. Позивач звернувся до суду з адміністративним позовом до управління патрульної поліції у Хмельницькому департаменту патрульної поліції, де просив визнати незаконними дії інспектора щодо складення постанови про адміністративне правопорушення та накладення штрафу в сумі 425 грн за порушення ч. 1 ст. 126 КУпАП, визнати таку постанову протиправною та скасувати її, а провадження у справі закрити [3].

Дослідивши всі наведені доводи, суд першої інстанції в задоволенні позову відмовив. Тоді як Вінницький апеляційний адміністративний суд зазначив, що п. 2 ч. 1 ст. 32 Закону України «Про Національну поліцію» № 580-VIII від 02.07.2015 вказано, що поліцейський має право вимагати в особи пред'явлення нею документів, що посвідчують особу, та/або документів, що підтверджують відповідне право особи, якщо існує достатньо підстав вважати, що особа вчинила або має намір вчинити правопорушення (одна з вичерпного переліку підстав) [4]. Інших підстав для перевірки документів на право керування ТЗ у посадової особи-відповідача в спірних правовідносинах не було.

Таким чином, суб'єктом владних повноважень не доведено суду правомірності прийнятого ним рішення. У постанові Верховного суду від 15.03.2019 року за справою № 686/11314/17 зазначається, що відповідачем належним чином не задокументовано та не доведено належними і допустимими доказами факту порушення позивачем ПДР України. Таким чином, у задоволенні касаційної скарги управлінню поліції було відмовлено, а постанову про накладення штрафу скасовано. Верховний Суд постановив, що поліцейські не можуть вимагати у водія свідоцтво про реєстрацію автомобіля, якщо у них немає доказів правопорушення [3].

Підводячи підсумок можна зазначити, що для ефективного забезпечення безпеки дорожнього руху з урахуванням зазначених змін у законодавстві, потрібно відповідне матеріально-технічне забезпечення підрозділів патрульної поліції, зокрема щодо фіксації та документування фактів вчинення адміністративних правопорушень.

Список бібліографічних посилань

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон України від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Дод. до № 51. Ст. 1122.
2. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі : наказ МВС України від 07.11.2015 № 1395 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408_15 (дата звернення: 08.10.2019).
3. Постанова Верховного Суду України від 15.03.2019 року за справою № 686/11314/17. Сайт Ліга-Закон. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/80481815> (дата звернення: 08.10.2019).
4. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 08.10.2019).

Одержано 21.10.2019

УДК 343.137.5

Віталій Володимирович РОМАНЮК,

кандидат юридичних наук,

старший викладач кафедри кримінального процесу

та організації досудового слідства факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-6077-4591>

КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ФУНКЦІЇ ЮВЕНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Кримінальна процесуальна функція розглядається як складна системна категорія, а тому зміст цього поняття викликає постійну наукову дискусію. Пов'язано це в першу чергу з ємністю самого поняття. Саме тому цей термін вживається в різному контексті як для визначення основних напрямів кримінального процесу, так і для розкриття